Vol 37
Nru 193
Lulju - Settembru 2016

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-Art Imqaddsa

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li jidher
f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2016

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Il-Qabar ta' Kristu

Werrej

6

18

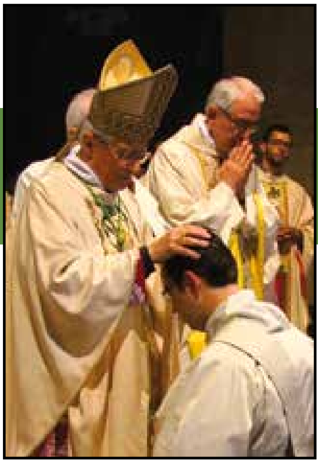

24

29

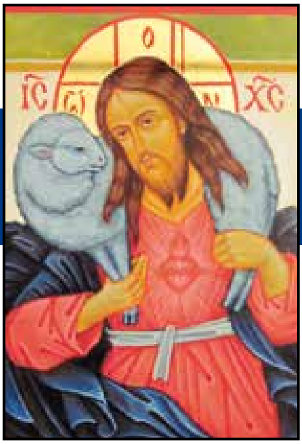

6 **Storja tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa: Modus Vivendi Bejn il-Kustodja u l-Patrijarkat latin ta' Ġerusalemm**

18 **Il-mużika fil-bibbija**

24 **Kristu jwassal il-medjazzjoni tal-qassis fid-dinja**

29 **Sena tal-Ħniena – Sejħa għal qalb ġdida**

34 **Ġesu jfejjaq lil omm il-mara ta' Xmun (Mk 1:29-34**

42 **Ir-restawr tal-edikola tal-qabar ta' Kristu**

34

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

Amministratur Appostoliku għal Ġerusalemm

Fl-24 ta' Ġunju 2016, Patri Pierbattista Pizzaballa ofm, li għadu kif temm il-mandat ta' Kustodju tal-Art Imqaddsa (2004-2016), ġie maħtur mill-Papa Franġisku bħala Amministratur Apostoliku *sede vacante* tal-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm u Arċisqof Titulari ta' Verbe. L-Arċisqof Pizzaballa hu s-suċċessur tal-Patrijarka Latin Fouad Twal (2008-2016), li kien it-tieni Patrijarka Għarbi (mill-Ġordanja) wara l-Patrijarka Michel Sabbah (1987-2008), Palestinjan minn Nazaret.

Pierbattista Pizzaballa twieled f'Cologno al Serio, djoċesi u provinċja ta' Bergamo, fil-21 ta' April 1965. Ġie edukat fis-seminarju minuri tal-Provinċja Franġiskana ta' Kristu Re, Bologna, mill-1976 sal-5 ta' Settembru 1984, meta daħal Franġiskan u beda n-novizzjat fil-kunvent ta' La Verna.

Hu għamel il-professjoni temporanja f'La Verna fis-7 ta' Settembru 1985, u l-professjoni solenni f'Bologna fl-14 ta' Ottubru 1989. Studja l-filosofija u t-teoloġija f'Bologna, fejn kiseb il-Baċċellerat fit-Teoloġija.

Fis-27 ta' Jannar 1990 ġie ordnat djaknu u fil-15 ta' Settembru 1990 presbiteru fil-kattidral ta' Bologna mill-Kardinal Giacomo Biffi.

Fis-7 ta' Ottubru 1990 mar fl-Art Imqaddsa, fejn għamel l-istudji ta' speċjalizzazzjoni fl-i*Studium Biblicum Franciscanum* ta' Ġerusalemm sal-1993. Sar professur tal-Ebrajk Bibliku fil-Fakultà Franġiskana ta' Xjenzi Bibliċi u Arkeoloġija ta' Ġerusalemm.

...editorjal

Amministratur Appostoliku għal Ġerusalemm

Beda s-servizz tiegħu fil-Kustodja tal-Art Imqaddsa fit-2 ta' Lulju 1999. Fid-9 ta' Mejju 20 ġie nnominat Gwardjan tal-kunvent ta' San Xmun u Sant'Anna fil-belt il-ġdida ta' Ġerusalemm, fejn mexxa ċentru pastorali favur l-insara kattoliċi li jitkellmu l-Ebrajk. L-impenn tiegħu favur din il-komunità kien jinkludi traduzzjonijiet ta' testi liturġiċi bl-Ebrajk. Bejn l-2005 u l-2008 kien Vigarju Patrijarkali għall-komunità kattolika ta' espressjoni Ebrajka.

Fil-5 ta' Mejju 2004 id-Definitorju Ġenerali tal-Ordni tal-Patrijiet Minuri għażel lil Pierbattista Pizzaballa bħala Kustodju tal-Art Imqaddsa u Gwardjan tal-Għolja ta' Sijon u tal-Qabar ta' Kristu. Hu reġa' ġie elett għal din il-kariga fit-22 ta' Marzu 2010, u fl-2013 reġa' ġie elett b'mod eċċezzjonali permezz ta' postulazzjoni, hekk li għamel b'kollox 12-il sena bħala Kustodju tal-Art Imqaddsa, sal-20 ta' Mejju 2016 meta ġie elett Kustodju Patri Francesco Patton ofm.

Monsinjur Pierbattista Pizzaballa se jkun ikkonsagrat Isqof fil-kattidral ta' Bergamo fl-10 ta' Settembru 2016 mill-Kardinal Leonardo Sandri, Prefett tal-Kongregazzjoni għall-Knejjes Orjentali, megħjun mill-Patrijarka Latin Emeritu ta' Ġerusalemm Fouad Twal u mill-Isqof ta' Bergamo Francesco Beschi.

L-Isqof Beschi kellu dan il-kumment x'jagħti lill-ġurnal *L'Avvenire*: "Jiena ferħan b'mod partikulari li naqsam din l-aħbar sabiħa. Aħna diġà nafu l-ħidma prezzjuża u twila ta' Patri Pierbattista fit-tmexxija tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa, u naqsam il-profondità tal-apprezzament, tal-istima u tal-affett min-naħa tal-Knisja, tal-istituzzjonijiet ta' dawk il-Postijiet Qaddisa u ta' bosta komunitajiet u persuni. Il-kliem u l-azzjonijiet tiegħu f'dak ir-reġjun tad-dinja li hu hekk importanti u mħabbat huma mmarkati bis-sinjal tax-xhieda evanġelika, tal-kura għall-għaqda bejn l-insara, tal-promozzjoni ta' kull sforz ta' paċi. Rajnih dan l-aħħar impenjat kemm fiż-żjara tal-Papa fil-Postijiet Qaddisa, kif ukoll fil-preparazzjoni u t-twettieq tal-laqgħa tal-Papa mal-presidenti Shimon Peres u Abu Mazen. Issa l-Mulej, permezz tal-għażla tal-Papa li nirringrazzjawh mill-ġdid mill-qiegħ ta' qalbna, qiegħed isejjaħlu għal servizz imġedded u delikat għall-Knisja li tgħix ix-xhieda tal-fidi u l-ħajja tal-karità f'kuntesti diffiċli

u mimlijin tifsir għall-fidi tal-insara u għall-esperjenzi kbar reliġjużi tal-Ebrajiżmu u tal-Islam. Niżgurawlu t-talb tagħna, l-affett tagħna, il-viċinanza tagħna, u ninsabu partikolarment ferħanin tal-għażla tiegħu biex jiċċelebra fil-kattidral tagħna r-rit tal-Ordinazzjoni episkopali fl-10 ta' Settembru."

Il-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm jestendi l-ġurisdizzjoni tiegħu fuq l-insara kattoliċi tar-rit Latin f'Israel, Palestina, Ġordanja u Ċipru. Il-Patrijarkat twaqqaf oriġinarjament fl-1099 meta Ġerusalemm intrebħet mill-Kruċjati, u l-Patrijarka Biżantin (Ortodoss) kellu jaħrab u jmur Ċipru. Meta l-Kruċjati tkeċċew minn Ġerusalemm fl-1187 il-Patrijarka Latin mar joqgħod f'Akri, sakemm il-Kruċjati tkeċċew ukoll minn hemm fl-1291. Minn dak iż-żmien it-titlu ta' Patrijarka Latin ta' Ġerusalemm baqa' jingħata imma l-Patrijarki qatt ma kienu residenti u Ġerusalemm reġgħet għaddiet f'idejn il-Patrijarki Biżantini u Griegi Ortodossi. Fl-1847 il-Papa Piju IX iddeċieda li jerġa' jwaqqaf il-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm fuq bażi residenti. Il-Patrijarki minn dak iż-żmien kienu Giuseppe Valerga (1847-1872), Giovanni Vincenzo Bracco (1872-1889), Luigi Piavi (1889-1905), Filippo Camassei (1906-1919), Luigi Barlassina (1920-1947), Alberto Gori ofm (1949-1970), Giacomo Giuseppe Beltritti (1970-1987), Michel Sabbah (1987-2008), Fouad Twal (2008-2016). F'din il-lista jirriżulta l-Patrijarka Alberto Gori, li kien ukoll Franġiskan u Kustodju tal-Art Imqaddsa qabel ma sar Patrijarka (22 ta' Frar 1937 – 21 ta' Novembru 1949).

Monsinjur Pierbattista Pizzaballa ntgħażel Amministratur Apostoliku *sede vacante* tal-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm. Mhux l-ewwel darba li kien hemm *sede vacante* u l-Papiet ipprovdew Amministraturi Apostoliċi fil-Patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm. Fil-prattika Monsinjur Pizzaballa jaġixxi bl-awtorità sħiħa ta' isqof djoċesan billi jamministra d-djoċesi patrijarkali ta' Ġerusalemm fl-istennija li l-Papa jaħtar il-Patrijarka Latin li jmiss. Il-Papa jista' jaħtar lill-istess Amministratur Apostoliku inkella xi persuna oħra. Din hi proċedura normali li sseħħ f'bosta djoċesijiet tad-dinja. Fil-każ ta' Ġerusalemm il-ħatra ta' Amministratur Apostoliku Taljan wara żewġ Patrijarki Għarab tidher bħala xi ħaġa eċċezzjonali, billi s-Santa Sede normalment tipprova taħtar isqfijiet tal-istess kultura tal-post li fih jamministraw id-djoċesi. Imma wieħed ma jridx jinsa l-preparazzjoni kbira ta' Monsinjur Pizzaballa kemm fl-inseriment tiegħu fir-realtà tal-Art Imqaddsa, fejn ilu jgħix għal 26 sena, kif ukoll fl-għarfien perfett tiegħu tal-lingwa Ebrajka u l-kapaċità tiegħu li jifhem u jaqra l-Għarbi, kif ukoll il-fatt li jitkellem l-Ingliż.

Monsinjur Pierbattista Pizzaballa ħa l-pussess uffiċjali tad-djoċesi Patrijarkali ta' Ġerusalemm nhar il-15 ta' Lulju 2016. Dakinhar hu wkoll sellem lil ħutu l-Franġiskani miġburin għall-Kapitlu Kustodjali fil-kunvent ta' San Salvatur.